

Nytårskursus på Snoghøj 1919 – 2019

Uddrag af artikel, jeg skrev til Snoghøjs Årsskrift i forbindelse med Nytårskursets 75-års Jubilæum:

Folkedanserkursus på Højskolen Snoghøj siden 1919

Folkedanserkursus på Snoghøj 1919

Når vi folkedansere denne gang har valgt at komme med vort bidrag til årsskriftet, er det fordi, vi i år kan fejre, at nytårskurset på Snoghøj Folkehøjskole har været afholdt 75 gange.

Dette folkedanserkursus lever egentlig en ganske upåagtet tilværelse de første 4 dage af det nye år på Snoghøj og har gjort det siden 1919. Ganske imponerende, da der faktisk ikke er lavet om på den grundide, som Foreningen til Folkedansens Fremme havde, da den startede kurset. Jeg spurgte for år tilbage på Højskolernes Sekretariat, om de kendte lignende eksempler på, at et kursus eller højskoleforløb havde været afviklet uændret i så mange år; men der kendte de ingen paralleller.

Kun en gang har kurset været aflyst, og det var nytåret 1979-80, hvor et frygteligt vintervejr gjorde det umuligt at nå frem. Fra 1944-46 var der 3 år, hvor det heller ikke var muligt at være på skolen, da tyskerne havde besat stedet; men nytårskurset var ikke aflyst, for man afholdt det på Den jyske Husmandsskole i stedet for.

Snoghøj Folkehøjskole og folkedanserbevægelsen gik hånd i hånd de første mange år. Grunden var, at den danske folkedanserbevægelse blev startet i 1901 af nogle unge studerende i København, heriblandt var brødrene Otterstrøm, hvor Andreas Otterstrøm var idemand og den ledende faktor for bevægelsen.

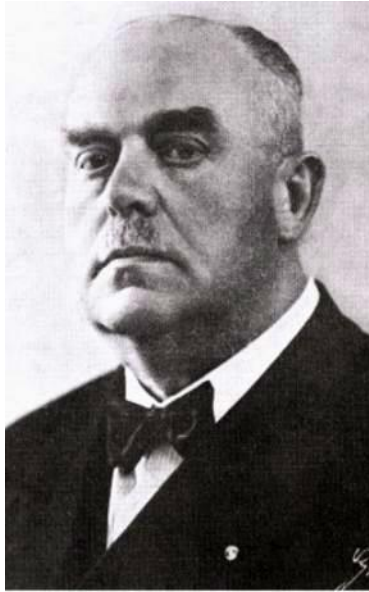
Andreas og Eli Otterstrøm – med barnebarn

Da han sidenhen, som havbiolog, oprettede en fiskerhøjskole ved Snoghøj, var der ikke langt til at inddrage folkedansen, som var hans hjertebarn, i højskolelivet.

I 1919 var folkedanserbevægelsen så stor, at der var brug for at uddanne nogle ledere, derfor blev folkedanserkurset oprettet. De første år som et septemberkursus, men det blev ret hurtig et nytårskursus, da skolen på det tidspunkt var tom, fordi vinter eleverne var hjemme på juleferie.

Denne glæde for folkedansen Nytårskurset gik i arv til Anna Krogh og Jørgine Abildgaard (Anna Krogh havde i øvrigt som barn danset folkedans i begyndelsen af århundredet), da de i 1925 lavede skolen om til en gymnastikhøjskole. De brugte folkedansen som opdragende element og som et pædagogisk hjælpemiddel til gymnastikken omkring kropsbevidsthed og rytme. Ligeledes brugtes dansen på skolen som et led i den danske, nationale bevidsthed og som en hjemstavns kulturarv fra tidligere tiders almue. En af lærerinderne fra Gymnastikhøjskolens første tid var Carla Schibler, der selv tog rundt på Sydfyn og indsamlede danse hos almuebefolkningen. Snoghøj Gymnastikhøjskole udgav faktisk, i 1931, et hæfte med gamle, danske folkedansebeskrivelser.

Da man startede folkedanserbevægelsen i begyndelsen af århundredet, tog man rundt til den danske bondebefolkning og fik optegnet deres gamle danse. Disse danse blev senere udgivet i hæfter, hvor man havde samlet alle dansene fra samme egn i årenes løb til ikke mindre end 20 egnehæfter. På nytårskurserne var det i de første år de personer, der havde været ude at indsamle danse, der var instruktører på Snoghøj. Men efter få år blev det sådan, at man hvert år gennemgik alle dansene fra 2 egnehæfter, og sådan er det stadigvæk. Ved nytårskurset i 2019 var det dansene fra Sjælland og Salling, der stod på programmet. I 1938 begyndte man, sideløbende med dansekurset, at afholde spillemandskursus, som i de første år blev ledet af den navnkundige telegrafbestyrer, Svend Jørgensen, fra Fredericia.

Svend Jørgensen - Fredericia

Nytårskurset på Snoghøj er i folkedanserkredse kendt som et meget traditionsrigt kursus, hvor det at tage på Snoghøj til nytår bliver en livsstil, og mange af deltagerne kommer år efter år, blandt andet pga. den gode stemning og den atmosfære, der er på den gamle skole. Flere af deltagerne har været med i mange år, og 4 personer har afholdt 40-års jubilæum.

Starttidspunktet for kurset er specielt ved, at når "hele Danmark ligger brak med tømmermænd", efter nytårsaftens udskejelser, begynder ca. 110 folkedansere og spillemænd nytårsmorgen at drage hjemmefra, så de kan sætte hinanden stævne klokken 14.00 til indkvartering og fælles kaffebord. Straks derefter begynder danseundervisningen i gymnastiksalen, og spillemændene begynder at øve de gamle spillemandsmelodier. Således fortsætter det i 4 dage, afvekslende med morgensang, sangtimer, kulturhistorisk foredrag, Spillemandskoncert og legestue den sidste aften, hvor folkedansere fra omegnsforeningerne er indbudt til at deltage.

Selvom der dances mange timer hver dag, er det ikke sjældent, at de friske, efter midnat, trækker ind i foredragssalen og får sig en ekstra svingom under lidt mere frie former. Fænomenet kaldes natdans. De rammer og den historiske Snoghøj Folkehøjskole giver, betyder meget for den gruppe af dansere, der kommer år efter år.

Jeg ved ikke, om det er tilfældigt, at 1 af skolens meget få mindsten er sat af taknemmelige folkedansere. Den er til minde om folkedansens igangsætter, Andreas Otterstrøm. Med den historiske tradition, der er om nytårskurset, føler vi faktisk, at vi ejer skolen de 4 første dage af det nye år.

Når vi trætte går ud ad hoveddøren den 4. januar, efter nogle meget intense dage med musik, dans, sang og glade smil, si'r vi tak for i år og på gensyn næste år, som mange før os har gjort siden 1919.

Jo. folkedansere er et trofast folkefærd.

Til slut skal der fra os lyde en hilsen til alle andre, der også holder af Snoghøj Folkehøjskole, det være sig skolens medarbejdere, bestyrelse og vennekreds - med tak for lån af skolen i alle disse år samt et håb om, at nytårskurset kan bibeholdes på denne skønne plet ved Lillebælt, midt i Danmarks hjerte, endnu i mange år.

Nytårskurset på Snoghøj er nu blevet holdt 100 gange – utroligt det har kunnet lade sig gøre at lave et 100-års Jubilæumskursus.

I år var kurset fyldt til sidste plads, vi var 111 deltagere, spillemænd og instruktører. På dansekurset var der 76 dansere, en forøgelse på 14 personer i forhold til sidste år. Det var dejligt atter at få Nytårskurset fyldt helt op.

Det var i år dansehefterne "Gamle danse fra Sjælland" og "Gamle Danse fra Salling", der var på programmet, og som skulle varetages af instruktørerne Annette Thomsen og Ib Jensen. Kursisterne var meget begejstrede for instruktørerne. Annette Thomsen var instruktør for 2. gang og Ib Jensen var instruktør for 1. gang.

Kursets spillemandstrio, med Ove Andersen, Bent Melvej og Kristian Jørgensen, ydede igen deres ypperste, og som altid var der igen i år en kæmpe stor ros til dansekursets musikere – og deres ry som musikere/spillemænd er rigtig vigtigt for kurset – for en del af vore kursister er den unikke, musiske fremstilling en væsentlig grund til, at de deltager på kurset år efter år.

Nytårskurset er altid præget af et tæt samarbejde mellem dansekurset og Spillemandskredsens spillekursus. Spillemandskurset havde i år atter Kristian Bugge som instruktør, denne gang sammen med Maren Halberg, der var instruktør for harmonikaerne. Ingolf Ryum-Nielsen var kursusleder for spillemændene for første gang. Det gik rigtig fint, så det samarbejde glæder jeg mig til at fortsætte.

Denne gang var 3. januar speciel, idet vi havde bestemt, at det var denne dag, vi skulle fejre 100-års jubilæet. Vi fik besøg af Fredericia Dagblad og Elbobladet, som lavede store artikler om Jubilæet. TV-Syd kom og lavede et indslag til Nyhederne på TV-Syd d. 4. januar kl. 19.30.

Vi havde inviteret alle de kursusledere, danseinstruktører og spillemænd, der på et eller andet tidspunkt havde været med på Snoghøj, det var rigtig hyggeligt at se alle disse ”gamle instruktører”. Skolen havde også pyntet fantastisk op og havde lavet en forrygende jubilæumsmiddag.

Der danses natdans på Jubilæumsaftenen

Tak til alle spillemænd, dansere og instruktører for endnu et dejligt Nytårskursus – og på gensyn de næste 100 år 😊.

Per Sørensen
Kursusleder

Her kommer alle de folk, der har været ”medarbejdere” på Nytårskurset de sidste 100 år:

Kursusledere – Danseinstruktører – Spillemand 1919-2019

Personerne der startede det hele

Andreas Otterstrøm
1919-1937
Kursusleder og danseinstruktør

Aase Meier
1919-1933
Danseinstruktør

Ingeborg Kristensen
1919-1944
Spillemand

Kursusledere

Andreas Otterstrøm
1919-1937
Kursusleder

Hans Henrik Hansen
1938-1954
Kursusleder

Johannes Balle
1955-1976
Kursusleder

Arne Jensen
1977-1978
Kursusleder

Jørn Nødskov
1980-1985
Kursusleder

Ole Nikolajsen
1986-1991
Kursusleder

Per Sørensen
1992-ff
Kursusleder

Danseinstruktører

Andreas Otterstrøm
1919-1937
Danseinstruktør

Aase Meier
1919-1933
Danseinstruktør

Hans Henrik Hansen
1934-1954
Danseinstruktør

Poul Lorenzen
1936
Danseinstruktør

Karla Jørgensen
1938
Danseinstruktør

Karen Sloth
1938
Danseinstruktør

Ane-Marie Kjellerup
1940 & 1942
Danseinstruktør

Elisabeth Andersen
1941
Danseinstruktør

Ellen Riisberg
1943-1954
Danseinstruktør

Johannes Balle
1955-1976
Danseinstruktør

Gudrun Jensen
1955-1964
Danseinstruktør

Agnethe Andersen
1965-1966
Danseinstruktør

Irene Kjeldsen
1967-1988
Danseinstruktør

Per Sørensen
1980-1991
Danseinstruktør

Eva Bach Christiansen
1989 & 1993-1995
Danseinstruktør

Marie Kristensen
1990-1992
Danseinstruktør

Ole Nikolajsen
1992-1994
Danseinstruktør

Christian Obel
1995-1997
Danseinstruktør

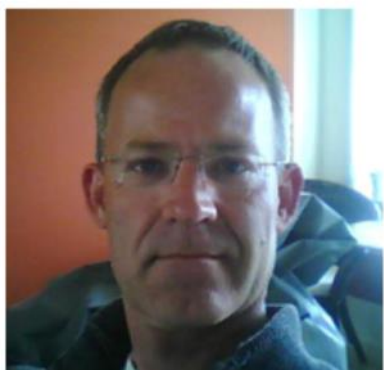
Hanne Eriksen
1996-1998
Danseinstruktør

Vill Plesner-Petersen
1998-2000
Danseinstruktør

Birthe Jørgensen
1999-2002
Danseinstruktør

Per Jensen
2001-2003
Danseinstruktør

Merete Damgaard
2003-2005
Danseinstruktør

Jan Todsén
2004-2006
Danseinstruktør

Lis Fogh Jensen
2006-2008
Danseinstruktør

Jacob Holm Laursen
2007-2009
Danseinstruktør

Anette Klint Bech-Dalstrup
2009-2011
Danseinstruktør

Carsten Jørgensen
2010-2012
Danseinstruktør

Mette Lukasiewicz
2012-2014
Danseinstruktør

Rune Pedersen
2013-2015
Danseinstruktør

Annika Vestergaard
2015-2016
Danseinstruktør

Anders Nielsen
2016-2018
Danseinstruktør

Annette Thomsen
2018-2019
Danseinstruktør

Ib Jensen
2019
Danseinstruktør

Spillemand

Ingeborg Kristensen
1919-1944
Spillemand

Niels Johnsen
1937-1944
Spillemand

Christian Jensen
1945-1978
Spillemand

Ove Aabo
1955-1958 & 1963-1965
Spillemand

Hans Jørgen Henningsen
1963-2006
Spillemand

Niels de Fries
1966-1997
Spillemand

Jens Kristian Jensen
1980-1985
Spillemand

Ove Andersen
1986-ff
Spillemand

Bent Melvej
1998-ff
Spillemand

Kristian Jørgensen
2007-ff
Spillemand

Steffan Søgaard Sørensen
2007 & 2013 & 2017
Spillemand